

Linux

doc.dr. Samir Lemeš
slemes@mf.unze.ba

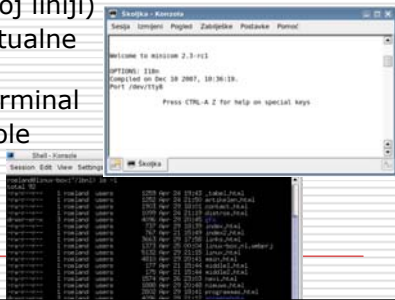
Univerzitet u Zenici - 2012

Linux

- Konzola
 - Folderi, mount
 - Korisnici, permissions
 - Symbolic link
 - tar
 - GUI file manager
 - OpenOffice
-

Konzola

- Aplikacija za pristup shell naredbama (komandnoj liniji)
- Alt-Fx (virtualne konzole)
- Gnome Terminal
- KDE Konsole
- xterm (terminal emulator)

Folderi, mount

- Za razliku od Windows foldera, za koje se eksplicitno zna gdje se nalaze, Linux folderi se "montiraju"
 - Primjer: `mount /dev/hda1 /diskC`
 - Osnovni folder (root) ima oznaku /
 - /home – sadrži početne foldere korisnika
 - /home/faruk /home/izet
-

Folderi, mount

- /bin programi (za sve korisnike)
 - /boot programi za podizanje sistema
 - /dev uređaji (/dev/cdrom, /dev/sound)
 - /etc konfiguracijske datoteke
 - /mnt montiranje privremenih uređaja
 - /usr zajednički R/O podaci
 - /proc procesi (kopija sistemskog RAM-a)
 - /var tranzijentni i privremeni podaci
-

Korisnici, permissions

- Svi koji koriste sistem moraju imati username/password
 - Svaka datoteka pripada korisniku i grupi, sa setom atributa
 - Sistemski administrator je "root"
 - /etc/passwd
 - /etc/groups
 - su
-

Korisnici, permissions

- ❑ `passwd` (promjena šifre)
 - ❑ `chown` (promjena vlasnika)
`chown root wallpaper.bmp`
 - ❑ `chmod` (promjena atributa)
`chmod 755 /var/html/slika.jpg`
-

Korisnici, permissions

- ❑ `chmod`:
 $755_{(10)} = 111\ 101\ 101_{(2)}$
vlasnik, grupa, svi ostali
r (read), w (write), x (execute)
-

Korisnici, permissions

- ❑ $740 = 111100000 = \text{rwxr-----}$
vlasnik smije sve
grupa smije samo da čita (R/O)
ostali uopšte nemaju pristup
-

Korisnici, permissions

- ❑ $661 = 110110001 = \text{rw-rw---x}$
vlasnik smije da čita i piše
grupa smije da čita i piše
ostali smiju izvršavati
(pokrenuti program)
-

Symbolic link

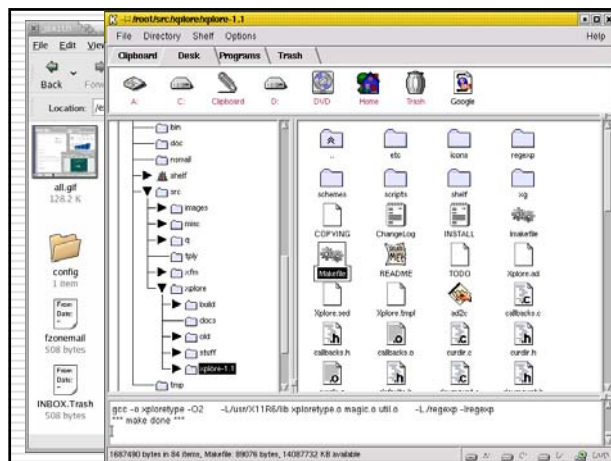
- ❑ Linux naziv za Windows shortcut
 - ❑ Simbolički pokazivač na datoteku; umjesto pravljenja kopije datoteke koja zauzima prostor kao i original, pravi se samo pokazivač
 - ❑ `ln <original> <naziv linka>`
`ln /home/joe/top.mp3 ./top`
`ln -s /home/mp3 /muzika`
-

tar

- ❑ Datoteke sa ekstenzijom `.tar` su arhivske datoteke, prvobitno namijenjene za rezervne kopije
 - ❑ `tar cf arhiva dir1 dir2 dir3`
(kreira datoteku "arhiva" i u nju pakuje foldere `dir1`, `dir2`, `dir3`; `c:create`)
 - ❑ `tar xf arhiva`
(iz datoteke "arhiva" raspakuje datoteke i foldere; `x:extract`)
-

tar

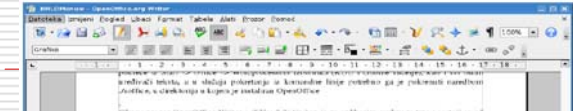
- ❑ Arhivske datoteke se mogu i kompresovati
- ❑ `tar czf arh.tar.gz dir1 dir2 dir3`
(kreira kompresovanu datoteku "arh.tar.gz" i u nju pakuje foldere dir1, dir2, dir3)
- ❑ `tar xzf arh.tar.gz`
(iz datoteke "arh.tar.gz" raspakuje datoteke i foldere)
- ❑ U KDE .tar.gz se ponaša kao virtualni folder

OpenOffice

- ❑ OpenOffice Writer
- ❑ OpenOffice Calc
- ❑ OpenOffice Impress
- ❑ OpenOffice Base
- ❑ OpenOffice Math
- ❑ OpenOffice Draw

OpenOffice.org™

OpenOffice

- ❑ MS Office 2003: r/w
- ❑ MS Office 2007: r/o

OpenOffice.org™

